

DOI 10.32782/city-development.2025.4-15

УДК 338.330.322

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ІНСТИТУТУ РОЗВИТКУ ПРИВАТНО-ПУБЛІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Павловський Сергій Анатолійовичдоктор медичних наук, професор,
директор*КНДУ «Науково-дослідний інститут**соціально-економічного розвитку міста»*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4087-6256>**Мальський Олег Маркіянович**партнер, голова практики корпоративного права та M&A,
практики міжнародної торгівлі*Адвокатське об'єднання «ЕТЕРНА ЛО»*ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9893-2062>**Тараненко Пилип Миколайович**

здобувач третього рівня вищої освіти

*Київський міжнародний університет*ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-5428-3944>

Анотація. У статті розкрито сутнісну характеристику державної політики залучення інвестицій як інституту розвитку приватно-публічного партнерства (ППП) в Україні, що відіграє ключову роль у забезпеченні відновлення та модернізації національної економіки в умовах воєнних ризиків та обмеженості бюджетних ресурсів. Акцентовано, що державна інвестиційна політика виступає системою інституційних норм, стратегічних пріоритетів, організаційних процедур та фінансових стимулів, спрямованих на формування передбачуваного та безпечного інвестиційного середовища для приватних інвесторів, зокрема у сфері інфраструктурних проєктів. У роботі висвітлено роль політики дерискінгу, що охоплює інструменти державних гарантій, страхування політичних та воєнних ризиків, механізми компенсацій і підтримку капітальних витрат через Viability Gap Funding, які необхідні для підвищення привабливості PPP-проєктів в умовах високої невизначеності. Проаналізовано інституційні механізми реалізації PPP, включно з нормативно-правовим забезпеченням, організаційною структурою управління, цифровими інструментами та стандартизованими процедурами оцінки ефективності. Визначено основні функції державної політики (регуляторну, координаційну, стимулюючу, ризик-орієнтовану та інноваційну), які формують комплексне середовище для залучення приватного капіталу. Обґрунтовано ключові напрями вдосконалення інвестиційної політики у післявоєнний період, зокрема створення національної системи дерискінгу, гармонізацію з європейськими стандартами, розвиток цифрових платформ управління інвестиціями та перехід до портфельного підходу у підготовці PPP-проєктів.

Ключові слова: державна інвестиційна політика, інвестиції, публічно-приватне партнерство (ППП), дерискінг, державні гарантії, інфраструктурні проєкти, Viability Gap Funding, післявоєнне відновлення, інституційні механізми, цифровізація.

Актуальність проблеми. Сучасні трансформації економіки України, посилені наслідками повномасштабної агресії, актуалізують потребу у формуванні ефективних механізмів залучення інвестицій у стратегічні сектори. Знищення інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, зміщення пріоритетів державних витрат на оборону та гуманітарні потреби суттєво обмеж-

ують можливості бюджетного фінансування, що загострює необхідність пошуку альтернативних джерел розвитку та відновлення. У таких умовах державна політика інвестиційної підтримки набуває статусу системоутворювального інституту, що забезпечує координацію інтересів держави, бізнесу та суспільства, створює передбачувані правила взаємодії та формує базові

інституційні засади для мобілізації довгострокового капіталу [1].

Крім того, інвестиційна політика держави стає важливим засобом адаптації економіки до глобальних змін, зокрема трансформації ринків енергії, поглиблення інтеграції з ЄС, підвищення ролі цифрових технологій та переходу до моделі стійкого розвитку. У цьому контексті держава має виконувати роль стратегічного координатора, гаранта та модератора інтересів, забезпечуючи не лише нормативно-правову визначеність, а й інституційні умови для зменшення ризиків, що стримують активність інвесторів навіть у довоєнний період.

Однією з ключових форм взаємодії держави та приватного сектора є приватно-публічне партнерство (ППП), яке дозволяє мобілізувати додаткові фінансові ресурси, знизити бюджетні ризики та підвищити ефективність реалізації інфраструктурних проєктів [3]. Для України цей механізм є особливо важливим, оскільки він забезпечує можливість відновлення критичної інфраструктури (транспортної, комунальної, енергетичної, соціальної) без надмірного навантаження на державний бюджет та із залученням інноваційних управлінських рішень приватних партнерів.

Разом із тим успішність PPP значною мірою визначається якістю інституційного середовища, в якому вони реалізуються. Саме державна політика залучення інвестицій формує такі умови, забезпечуючи регуляторну визначеність, наявність фінансових стимулів, розвиток дерискінгових інструментів, прозорість процедур та інституційну спроможність органів влади. Вона виступає фундаментом, на якому базується довіра інвесторів, прогнозованість їхніх очікувань та спроможність держави вибудовувати довгострокову співпрацю з приватним сектором.

Таким чином, формування ефективної державної політики залучення інвестицій є необхідною передумовою активізації PPP в Україні, оскільки забезпечує цілісність, системність і стратегічну орієнтованість процесів інфраструктурного розвитку та відновлення країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях Світового банку сформовано комплексну методологію розвитку PPP, яка визначає стандарти підготовки та оцінювання інфраструктурних проєктів, а також підкреслює роль держави у розподілі ризиків та забезпеченні прозорості контрактів [2]. Публікації OECD приділяють значну увагу питанням інфраструктурного врядування, ролі інституційної якості та ефективності державної політики в управлінні довгостроковими інвестиціями [1].

У рекомендаціях Європейського інвестиційного банку та структур ЕРЕС узагальнено най-

кращі європейські практики PPP, зокрема методи оцінки соціально-економічного ефекту, моделі оптимального розподілу ризиків та стандартизовані підходи до підготовки бізнес-кейсів [3].

UNCTAD у щорічних звітах аналізує глобальні тенденції інвестиційної діяльності, включно з формуванням потоків капіталу у країни, що відновлюються після конфліктів, та наголошує на важливості інституційної спроможності держав для інфраструктурного розвитку [4].

У звітах Міністерства економіки, докiлля та сiльського господарства України висвітлено еволюцію PPP, бар'єри та перспективи його розвитку, включно з інтеграцією міжнародних підходів до управління ризиками та залучення довгострокового приватного капіталу [5]. Київська школа економіки (KSE) підкреслює необхідність модернізації інвестиційної політики у контексті повоєнного відновлення та гармонізації її з європейськими стандартами [8].

EBRD і MIGA наголошують на значенні дерискінгових механізмів та інструментів страхування політичних ризиків як критичних компонентів залучення інвестицій у країни зі значним рівнем невизначеності [6; 9].

Метою статті є розкриття теоретико-інституційних засад державної політики залучення інвестицій та обґрунтування її функціональної ролі як ключового інституту розвитку приватно-публічного партнерства в Україні, а також визначення структурних елементів, механізмів та пріоритетних напрямів удосконалення інвестиційної політики в умовах воєнних ризиків і післявоєнної реконструкції.

Результати дослідження. Державна політика залучення інвестицій у сучасних умовах виступає одним із ключових інститутів економічного розвитку, оскільки саме вона формує правила, процедури та стимули, які визначають поведінку внутрішніх і зовнішніх інвесторів. У науковій літературі та практиці стратегічного планування її розглядають як комплекс інституційних норм, регуляторних вимог, стратегічних документів, фінансових механізмів і організаційних процедур, що спрямовані на створення стійкого, прогнозованого та конкурентного інвестиційного середовища [1; 4].

Такий підхід відповідає міжнародним рекомендаціям OECD щодо інфраструктурного врядування, де державна інвестиційна політика розглядається як багаторівнева система, що інтегрує регуляторну якість, інституційну спроможність, прозорість механізмів прийняття рішень і дієві механізми управління ризиками [1]. Так само у звітах UNCTAD наголошується, що ефективна державна політика залучення інвестицій має ґрунтуватися не лише на фінансових стимулах, а й на інституційних передумов-

мовах: стабільності правового поля, наявності чітких процедур ППП, впровадженні інструментів цифрової взаємодії між державою та інвесторами, а також забезпеченні соціальної та екологічної стійкості інвестицій [4].

У контексті України теоретико-інституційний зміст інвестиційної політики набуває особливої ваги з огляду на воєнні ризики, інституційну турбулентність та потребу масштабної післявоєнної реконструкції. Держава має не лише формувати загальні умови інвестиційної активності, але й виступати гарантом стабільності, модератором ризиків та стратегічним координатором між різними суб'єктами інвестиційного процесу: приватними компаніями, міжнародними організаціями, фінансовими інституціями та місцевими громадами.

Це означає, що державна політика залучення інвестицій повинна охоплювати:

- регуляторний вимір – законодавство, підзаконні акти, стандарти та методики ППП, які визначають «правила гри»;
- інституційний вимір – організаційну структуру управління інвестиційними потоками;
- фінансовий вимір – стимули, гарантійні механізми та інструменти підтримки;
- стратегічний вимір – формування довгострокових пріоритетів розвитку;
- цифровий вимір – використання цифрових платформ, відкритих реєстрів та інтелектуальних систем аналізу даних (аналітичні панелі, Big Data, прогнозні моделі);
- ризик-орієнтований вимір – інструменти зниження інвестиційних ризиків, страхування та гарантії.

Таким чином, теоретична модель інвестиційної політики є багатовекторною та системною,

а її результативність залежить від взаємодії вищенаведених компонентів, узгодженості між ними та відповідності міжнародним стандартам і практикам.

Структурні елементи державної політики залучення інвестицій формують комплексну багаторівневу систему, кожен компонент якої виконує специфічні функції у забезпеченні сприятливого інвестиційного середовища та розвитку механізмів приватно-публічного партнерства. У міжнародній практиці наголошується на необхідності інституційної цілісності та взаємодоповнюваності цих елементів, оскільки недосконалість хоча б одного з них знижує ефективність усієї системи управління інвестиціями [1; 3; 5].

Для України, яка перебуває у процесі боротьби за відновлення, побудова збалансованої моделі інвестиційної політики є критично важливою, адже саме вона визначає здатність країни залучити приватний та міжнародний капітал у стратегічні галузі: інфраструктуру, енергетику, логістику, соціальну сферу. З огляду на це в таблиці 1 авторами систематизовано ключові складові інвестиційної політики, спираючись на міжнародні стандарти OECD, EPEC та EBRD, а також сучасний інституційний контекст України.

Аналіз структурних елементів державної політики залучення інвестицій, узагальнених у таблиці 1, дає змогу зробити кілька принципових висновків.

По-перше, ефективність інвестиційної політики залежить від узгодженості між нормативно-правовими інститутами, інституційними механізмами та стратегічним програмуванням. Відсутність такої узгодженості призводить до фрагментарності рішень, втрати довіри інвесторів та неефективного використання фінансових ресурсів.

Таблиця 1 – Структурні елементи державної політики залучення інвестицій

Елемент політики	Характеристика
Нормативно-правові інститути	Закони, регламенти, стандарти, методики ППП; визначають правила участі інвесторів, формують правову визначеність та передбачуваність.
Інституційні механізми	Спеціалізовані підрозділи (PPP Units), агенції розвитку, міжвідомчі координаційні платформи; відповідають за підготовку проєктів, взаємодію зі стейкхолдерами та супровід контрактів.
Фінансові інструменти	Гарантії, механізм Viability Gap Funding (VGF), податкові стимули, кредити, гранти; забезпечують зниження вартості капіталу та підвищення фінансової спроможності проєктів.
Дерискінгові механізми	Страхування ризиків, гарантійні інструменти MIGA, спеціальні програми EBRD, покриття політичних, валютних і регуляторних ризиків; критично важливі для країн, що перебувають у стані війни або відновлення.
Стратегічне програмування	Національні стратегії, галузеві дорожні карти, регіональні програми розвитку; формують бачення, пріоритети та сценарії реалізації інвестиційної політики у довгостроковій перспективі.
Цифрові інструменти	Реєстри ППП, електронні платформи залучення інвестицій, аналітичні системи оцінювання проєктів; забезпечують прозорість, доступність інформації та зменшують трансакційні витрати.

Джерело: Складено авторами на основі [1; 3; 5]

По-друге, фінансові та дерискінгові інструменти є критичними компонентами політики, особливо в умовах високих воєнних та політичних ризиків. Саме вони визначають здатність держави зменшувати витрати інвесторів та компенсувати ризики, що є вирішальним чинником для ухвалення інвестиційних рішень у країнах із нестабільним середовищем.

По-третє, стратегічне програмування забезпечує системну спрямованість інвестиційних потоків на ключові пріоритети розвитку, а цифрові інструменти підвищують прозорість, знижують трансакційні витрати та створюють умови для широкого застосування аналітичних і прогностичних технологій.

Отже, таблиця 1 демонструє, що державна політика залучення інвестицій є складною багаторівневою системою, де кожен елемент виконує унікальну, але взаємопов'язану функцію. Комплексний підхід до формування й реалізації цих елементів є необхідною умовою створення стабільного та привабливого інвестиційного середовища, здатного підтримувати масштабні PPP-проекти та забезпечувати сталий розвиток України.

Ефективна державна політика у сфері залучення інвестицій виступає ключовим чинником формування сприятливих умов для розвитку приватно-публічного партнерства (ППП). У контексті післявоєнної відбудови України роль держави як інституційного координатора набуває ще більшого значення, оскільки саме вона визначає стратегічні пріоритети, забезпечує нормативно-правову стабільність, управляє ризиками та формує інфраструктуру прийняття інвестиційних рішень.

Згідно з рекомендаціями OECD, якість інфраструктурного врядування – це системна характеристика здатності інституцій забезпечувати узгоджене, прозоре та прогнозоване управління на всіх етапах реалізації інфраструктурних проєктів [1]. Високий рівень врядування корелює з успішністю PPP-проектів, оскільки підвищує довіру приватних інвесторів, зменшує ймовірність контрактних спорів та гарантує стабільність виконання зобов'язань.

У такому середовищі держава виконує не лише класичні регуляторні функції, але й виступає стратегічним архітектором інвестиційної політики,

партнером приватного бізнесу, гарантом виконання довгострокових контрактів, а також модератором взаємодії між різними stakeholders – органами влади, громадами, інвесторами, фінансовими інституціями та міжнародними організаціями.

Одним із центральних аспектів державної політики стає дерискінг інвестиційних проєктів, тобто зменшення ризиків, які стримують участь приватних партнерів у PPP, особливо в умовах підвищеної невизначеності. Міжнародні фінансові інституції такі як MIGA, EBRD, Світовий банк активно застосовують спеціалізовані механізми страхування, гарантування та компенсацій, що дає змогу державам залучати приватні інвестиції навіть у високоризикові сектора [2; 6; 9].

Зважаючи на те, що Україна перебуває у стані повоєнної реконструкції, питання управління ризиками стає домінуючим. Недостатній рівень страхування, слабкі кредитні ринки, нерозвиненість локального банківського капіталу й високі політичні ризики зменшують привабливість українських проєктів для міжнародних інвесторів. Саме тому формування комплексної системи дерискінгу має стати фундаментом державної інвестиційної політики.

Для систематизації понять та інструментів, які застосовуються на практиці, нижче представлено узагальнену класифікацію механізмів дерискінгу, що використовуються у провідних міжнародних інституціях.

Інструменти дерискінгу є невід'ємним елементом успішної реалізації PPP-проектів, оскільки вони забезпечують перерозподіл ризиків між державою, приватним сектором та міжнародними фінансовими організаціями. Кожен із цих інструментів відіграє окрему функцію від компенсації капітальних витрат до захисту інвесторів від політичної нестабільності. На основі аналізу документів Світового банку, MIGA та EBRD сформовано узагальнену інформацію (табл. 2), що відображає ключові механізми зниження ризиків у проєктах PPP [2; 6; 9].

Аналіз наведених інструментів демонструє, що ефективна система дерискінгу може істотно зменшити бар'єри для входу приватних інвесторів на ринок PPP-проектів. Гарантійні механізми держави забезпечують базову фінансову безпеку партнерів, у той час як інструменти між-

Таблиця 2 – Інструменти дерискінгу PPP-проектів

Інструмент	Опис
Гарантії держави	Компенсація ризиків невиконання зобов'язань; захист від регуляторних змін.
Страхування MIGA	Захист від політичних ризиків (експропріація, війна, валютні обмеження).
Інструменти EBRD	Пільгове фінансування, кредитні лінії, гарантійні схеми, blended finance.
VGF (Viability Gap Funding)	Компенсація частини капітальних витрат для підвищення економічної життєздатності проєкту.
Податкові стимули	Інвестиційні податкові кредити, податкові канікули, прискорена амортизація.

Джерело: Складено авторами на основі [2; 6; 9]

народних інституцій дозволяють нейтралізувати політичні та макрофінансові ризики, які Україна сьогодні не може покрити самотужки [2; 6; 9].

VGF і податкові стимули підвищують економічну привабливість проєктів, роблячи їх фінансово життєздатними навіть у секторах із низькою рентабельністю, що є критично важливим під час реконструкції інфраструктури.

Таким чином, поєднання державних і міжнародних інструментів дерискінгу формує комплексну архітектуру підтримки PPP-проєктів. Для України це особливо актуально, оскільки без масштабного залучення приватного капіталу відновлення інфраструктури буде надто повільним і фінансово обтяжливим для державного бюджету.

Крім того, державна політика залучення інвестицій відіграє системоутворюючу роль у забезпеченні ефективності механізмів приватно-публічного партнерства, оскільки саме вона формує інституційні рамки, правила взаємодії, процедури управління та програмно-цільові орієнтири для реалізації інфраструктурних проєктів. У наукових підходах та міжнародних практиках механізми PPP розглядаються не лише як фінансово-організаційний інструмент, але й як комплексний інституційний механізм, який вимагає високої якості державного врядування, узгоджених політик та наявності спеціалізованих інструментів підтримки [1; 2].

У цьому контексті державна політика виконує декілька ключових функцій, кожна з яких формує своєрідний інституційний блок системи управління інвестиціями:

Регуляторна функція. Регуляторна функція спрямована на встановлення прозорих, передбачуваних і стабільних правил участі інвесторів у реалізації PPP, формування чітких процедур підготовки, відбору та моніторингу проєктів. Стабільність регуляторної бази виступає критичним фактором довіри інвесторів, що підтверджується рекомендаціями OECD щодо інфраструктурного врядування, де акцентується важливість мінімізації регуляторної невизначеності та посилення контрактної дисципліни [1]. Чіткі правові норми забезпечують однакові умови участі для всіх сторін, знижують транзакційні витрати та формують інституційні гарантії захисту прав інвесторів.

Координаційна функція. Координаційна функція держави полягає в узгодженні дій різних рівнів влади, приватного сектору, міжнародних фінансових інституцій та місцевих громад. З огляду на складність PPP-проєктів та багатосуб'єктність їх реалізації, ефективна координація дозволяє уникнути дублювання функцій, покращує якість стратегічного планування та забезпечує синергію між галузевими

і територіальними політиками. Світовий банк у методологічних рекомендаціях наголошує, що міжвідомча координація є необхідною умовою для підвищення ефективності PPP та зниження ризиків реалізації проєктів [2].

Стимулююча функція. Стимулююча функція полягає у створенні системи фінансових стимулів, що покращують інвестиційний клімат та підвищують економічну доцільність участі бізнесу у PPP. Це може включати податкові пільги, субсидування відсоткових ставок, застосування механізмів компенсації капітальних витрат (VGF), гарантійні інструменти, а також впровадження міжнародних стандартів фінансування інфраструктурних проєктів. Така підтримка відповідає принципам інвестиційної політики ЄС, спрямованої на зменшення вартості капіталу та підвищення доступності фінансування для приватних інвесторів.

Ризик-орієнтована функція. Ризик-орієнтована функція є однією з найважливіших у контексті України. Вона передбачає застосування систем страхування, гарантій та компенсацій, що зменшують вплив політичних, воєнних, регуляторних і фінансових ризиків на інвесторів. Ефективні системи дерискінгу дозволяють зменшити ризикову надбавку до вартості капіталу, забезпечити стабільш дві сторони договору та підвищити імовірність реалізації великих інфраструктурних проєктів [6]. Зокрема, Міжнародне агентство з гарантування інвестицій (MIGA) і ЄБРР активно застосовують інструменти страхування політичних ризиків, що довели свою ефективність у країнах із нестабільною соціально-економічною ситуацією.

Інноваційно-цифрова функція. Інноваційно-цифрова функція державної політики зумовлена переходом до цифрового врядування та використанням інтелектуальних технологій для управління інвестиційним процесом. Впровадження електронних реєстрів PPP, цифрових платформ для моніторингу проєктів, аналітики Big Data, систем прогнозування ризиків та цифрових моделей життєвого циклу інфраструктури сприяє підвищенню прозорості, зменшенню корупційних ризиків та покращенню якості управлінських рішень. Ці інструменти відповідають сучасним міжнародним тенденціям розвитку державної інвестиційної політики.

Загалом державна політика у сфері залучення інвестицій виступає ядром інституційного середовища, у межах якого PPP трансформується у дієвий механізм модернізації та відбудови інфраструктури, забезпечуючи стратегічну орієнтованість відновлення країни.

Післявоєнне відновлення України потребує не лише значних фінансових ресурсів, але й якісного реформування інституційної архітек-

тури інвестиційної політики. Враховуючи високий рівень ризиків, системні структурні зміни та необхідність швидкого економічного відновлення, можна виокремити такі ключові напрями вдосконалення державної політики:

Створення Національної системи дерискінгу інвестицій. Одним із ключових пріоритетів є формування Національної системи дерискінгу, що включатиме державні гарантії, страхування інвестицій від політичних та воєнних ризиків, спеціальні страхові та гарантійні фонди, фонд покриття операційних витрат та фонд компенсації збитків інвесторів [6]. Такі системи успішно діють у країнах, що проходили етапи реконструкції, і дозволяють залучати великі обсяги приватного капіталу навіть за умов високої невизначеності.

Узгодження механізмів ППП із стандартами ЄС та OECD. Гармонізація нормативних процедур та методологічних підходів до оцінювання ефективності ППП-проектів відповідно до рекомендацій ЄС та OECD є критичною умовою для підвищення інституційної спроможності України. Особливого значення набуває впровадження стандартів оцінювання вартості життєвого циклу (LCCA), підготовки бізнес-кейсів, аналізу Value for Money, а також впровадження системної моделі управління інфраструктурними активами.

Інституційне посилення локальних органів влади. Оскільки значна частина потенційних ППП-проектів реалізується на місцевому рівні, ключовим завданням є розвиток спроможності органів місцевого самоврядування готувати, аналізувати, супроводжувати та моніторити ППП-проекти. Це передбачає навчання фахівців, створення місцевих офісів ППП, доступ до експертної підтримки та впровадження стандартів належного врядування.

Розвиток цифрових платформ управління інвестиціями. Цифровізація процесу підготовки та управління ППП-проектами забезпечує прозорість, обмін інформацією, стандартизацію процедур та зменшення корупційних ризиків. Йдеться про створення інтегрованих цифрових платформ, які забезпечують весь цикл інвестиційного процесу – від попереднього аналізу до моніторингу результатів, використання Big Data та штучного інтелекту у прогнозуванні ризиків і прийнятті рішень.

Портфельний підхід до відновлення інфраструктури. Портфельне управління дозволяє розглядати інфраструктурні проекти у взаємозв'язку, оцінювати їхню кумулятивну цінність, взаємодоповнюваність і можливість перехресної компенсації ризиків. Такий підхід забезпечує оптимізацію використання фінансових ресурсів, підвищує стійкість інвестиційної політики та сприяє максимізації соціально-економічного ефекту.

Висновки. Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що державна політика залучення інвестицій у сучасних умовах відіграє роль базового інституту економічного розвитку та ключового механізму стимулювання приватно-публічного партнерства. Її ефективність визначається здатністю формувати стабільне, передбачуване та конкурентне інвестиційне середовище, яке ґрунтується на поєднанні нормативно-правових, інституційних, фінансових, стратегічних, цифрових і ризик-орієнтованих компонентів.

Відповідність державної політики міжнародним стандартам інфраструктурного врядування, регуляторної узгодженості та якості управління активами, а також підходам UNCTAD щодо стійкості та інституційної стабільності інвестиційних екосистем, забезпечує інтеграцію України у глобальний інвестиційний простір.

Унікальність українського контексту полягає в необхідності поєднання класичних інструментів інвестиційної політики з механізмами, орієнтованими на управління воєнними та політичними ризиками. У таких умовах держава повинна виступати не лише регулятором, але й гарантом виконання зобов'язань, модератором інвестиційних процесів, партнером приватного сектору та координатором взаємодії між усіма стейкхолдерами. Саме тому формування системи дерискінгу, зокрема гарантій, страхових інструментів, механізмів компенсацій, а також залучення міжнародних донорів є одним із ключових чинників підвищення інвестиційної привабливості України.

Аналіз структурних елементів інвестиційної політики засвідчує, що її результативність залежить від цілісності, взаємодоповнюваності та узгодженості всіх складових. Регуляторні та інституційні механізми забезпечують правову визначеність; фінансові та дерискінгові інструменти формують економічну доцільність і знижують бар'єри входу; стратегічне програмування задає довгострокову візію розвитку; цифрові технології роблять політику прозорою, доступною та ефективною. Недосконалість будь-якої з цих складових здатна призвести до втрати інтересу з боку інвесторів і зниження результативності інвестиційних програм.

З огляду на масштабні виклики повоєнної реконструкції, державна інвестиційна політика має набути проактивного, системного та інноваційного характеру. Її вдосконалення повинно передбачати створення Національної системи дерискінгу, гармонізацію процедур ППП із стандартами ЄС та OECD, інституційне посилення органів місцевого самоврядування, розвиток цифрових платформ управління інвестиціями та перехід до портфельного моделювання інфраструктурного розвитку. Саме комплексне поєднання цих

підходів створить передумови для прискореного залучення приватного капіталу, зміцнення інвестиційної спроможності держави та забезпечення стійкого економічного відновлення України.

Отже, державна політика залучення інвестицій повинна мислитися як багатовимірна, інтегрована система від регуляторної стабіль-

ності до стратегічної візії та інноваційної цифровізації. Її ефективність визначатиметься не окремими інструментами, а здатністю діяти як єдиний інституційний механізм, що забезпечує реалізацію масштабних, довгострокових та високоризикових проєктів, критично важливих для відновлення та модернізації України.

Бібліографічний список:

1. European Bank for Reconstruction and Development. (2023). Transition report 2023–2024: Transitions in a changing world. URL: <https://www.ebrd.com/transition-report>
2. European PPP Expertise Centre. (2020). The guide to guidance: How to prepare, procure and deliver PPP projects. European Investment Bank. URL: <https://www.eib.org/en/publications/epec-guide-to-guidance>
3. International Monetary Fund. (2023). Ukraine: Macroeconomic developments and outlook. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR>
4. KSE Institute. (2023). Ukraine recovery: Investment needs and policy priorities. URL: <https://kse.ua/recovery>
5. Lozynska T. (2024). Investment and infrastructure development projects within the framework of public-private partnership in Ukraine. *Economics, Entrepreneurship, Management*, 11(1), 123–131. URL: <https://ees-journal.com/index.php/journal/article/view/272>
6. Ministry of Economy of Ukraine. (2023). Public-private partnership development in Ukraine: Annual report. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=en&id=6c86e7c1-4242-4bbd-917d-cbfe34bb0c64&title=PublicprivatePartnership>
7. Multilateral Investment Guarantee Agency. (2023). Political risk insurance and credit enhancement for sustainable investment. World Bank Group. URL: <https://www.miga.org/product/political-risk-insurance>
8. National Institute for Strategic Studies. (2023). Strategic framework for Ukraine's post-war recovery. URL: <https://niss.gov.ua/en/news/publications/strategic-framework-ukraines-post-war-recovery>
9. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). OECD infrastructure governance indicators: Conceptual framework, design, methodology and preliminary results. OECD Publishing. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/06/oecd-infrastructure-governance-indicators_3c046ecb/95c2cef2-en.pdf
10. United Nations Conference on Trade and Development. (2023). World investment report 2023: Investing in sustainable infrastructure. United Nations. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_en.pdf
11. USAID Economic Development, Governance and Enterprise Growth. (2022). PPP tools and guidelines. URL: <https://www.marketlinks.org/usaiddpp-resource-center>
12. World Bank Group. (2023). Public-private partnerships reference guide (Version 4). URL: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/public-private-partnerships-reference-guide-version-4>
13. Закон України «Про публічно-приватне партнерство». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-20?find=1&text=%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%8F#w1_1
14. Pavlovskiy S., Slobodanyk A. & Nikolaev O. (2023). Theoretical and methodological features of public-private partnership in the implementation of economic activities of territorial communities. *Journal "Expert"*, 1(1), 128–142.
15. Ребрина А. М., Мальський О. М. Питання залучення інвестицій в Україну на засадах публічно-приватного партнерства. *Менеджмент, маркетинг, логістика: тренди та подолання викликів: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів, студентів (м. Житомир, 12 листопада 2025 року)*. Житомир : Вид-во «Поліський національний університет», 2025. С. 63–67.

References:

1. European Bank for Reconstruction and Development. (2023). Transition report 2023–2024: Transitions in a changing world. Available at: <https://www.ebrd.com/transition-report>
2. European PPP Expertise Centre. (2020). The guide to guidance: How to prepare, procure and deliver PPP projects. European Investment Bank. Available at: <https://www.eib.org/en/publications/epec-guide-to-guidance>
3. International Monetary Fund. (2023). Ukraine: Macroeconomic developments and outlook. Available at: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR>
4. KSE Institute. (2023). Ukraine recovery: Investment needs and policy priorities. Available at: <https://kse.ua/recovery>
5. Lozynska T. (2024). Investment and infrastructure development projects within the framework of public-private partnership in Ukraine. *Economics, Entrepreneurship, Management*, 11(1), 123–131. Available at: <https://ees-journal.com/index.php/journal/article/view/272>

6. Ministry of Economy of Ukraine. (2023). Public-private partnership development in Ukraine: Annual report. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=en&id=6c86e7c1-4242-4bbd-917d-cbfe34bb0c64&title=PublicprivatePartnership>
7. Multilateral Investment Guarantee Agency. (2023). Political risk insurance and credit enhancement for sustainable investment. World Bank Group. Available at: <https://miga.org/product/political-risk-insurance>
8. National Institute for Strategic Studies. (2023). Strategic framework for Ukraine's post-war recovery. Available at: <https://niss.gov.ua/en/news/publications/strategic-framework-ukraines-post-war-recovery>
9. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). OECD infrastructure governance indicators: Conceptual framework, design, methodology and preliminary results. OECD Publishing. Available at: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/06/oecd-infrastructure-governance-indicators_3c046ecb/95c2cef2-en.pdf
10. United Nations Conference on Trade and Development. (2023). World investment report 2023: Investing in sustainable infrastructure. United Nations. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_en.pdf
11. USAID Economic Development, Governance and Enterprise Growth. (2022). PPP tools and guidelines. Available at: <https://www.marketlinks.org/usaid-ppp-resource-center>
12. World Bank Group. (2023). Public-private partnerships reference guide (Version 4). Available at: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/public-private-partnerships-reference-guide-version-4>
13. Zakon Ukrainy "Pro publichno-pryvatne partnerstvo". Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-20?find=1&text=%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%8F#w1_1
14. Pavlovskiy S., Slobodianyk A. & Nikolaev O. (2023). Theoretical and methodological features of public-private partnership in the implementation of economic activities of territorial communities. *Journal "Expert"*, 1(1), 128–142.
15. Rebryna A. M., Malskyi O. M. (2025). Pytannia zaluchennia investytsii v Ukrainu na zasadakh publichno-pryvatnoho partnerstva. *Menedzhment, marketynh, lohistyka: trendy ta podolannia vyklykiv: zbirnyk materialiv IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh vchenykh, aspirantiv, studentiv (m. Zhytomyr, 12 lystopada 2025 roku)*. Zhytomyr: Vyd-vo "Poliskiy natsionalnyi universytet", S. 63–67.

ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF STATE POLICY ON ATTRACTING INVESTMENTS AS AN INSTITUTION FOR THE DEVELOPMENT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS IN UKRAINE

Serhii Pavlovskiy

Doctor of Medical Sciences, Professor,
Director

Communal Research Institute

"Research Institute of Socio-Economic City Development"

Oleh Malskyi

Partner, Head of Corporate Law and M&A Practice

International Trade Practice,

Law Firm "ETERNA LO"

Filipp Taranenko

Postgraduate Student

Kyiv International University

Summary. The article reveals the essential characteristics of the state policy for attracting investments as an institution for developing public-private partnerships (PPP) in Ukraine, which plays a key role in ensuring the recovery and modernization of the national economy under conditions of war-related risks and limited budgetary resources. It is emphasized that state investment policy functions as a system of institutional norms, strategic priorities, organizational procedures, and financial incentives aimed at creating a predictable and secure investment environment for private investors, particularly in the field of infrastructure projects. The study highlights the role of de-risking policy, which encompasses instruments such as state guarantees, insurance of political and war risks, compensation mechanisms, and support for capital expenditures through Viability Gap Funding – all of which are essential to increasing the attractiveness of PPP projects in a high-uncertainty environment.

The article analyzes the institutional mechanisms for implementing PPPs, including regulatory and legal frameworks, organizational management structures, digital tools, and standardized performance assessment procedures. It identifies the main functions of state policy (regulatory, coordinating, stimulating, risk-oriented, and innovation-driven), which together create a comprehensive environment for attracting private capital. The study substantiates key directions for improving investment policy in the post-war period, including the creation of a national de-risking system, harmonization with European standards, development of digital investment management platforms, and the transition to a portfolio-based approach in the preparation of PPP projects.

Keywords: state investment policy, investment, public-private partnership (PPP), de-risking, state guarantees, infrastructure projects, Viability Gap Funding, post-war recovery, institutional mechanisms, digitalization.

Стаття надійшла: 14.11.2025

Стаття прийнята: 23.11.2025

Стаття опублікована: 26.12.2025